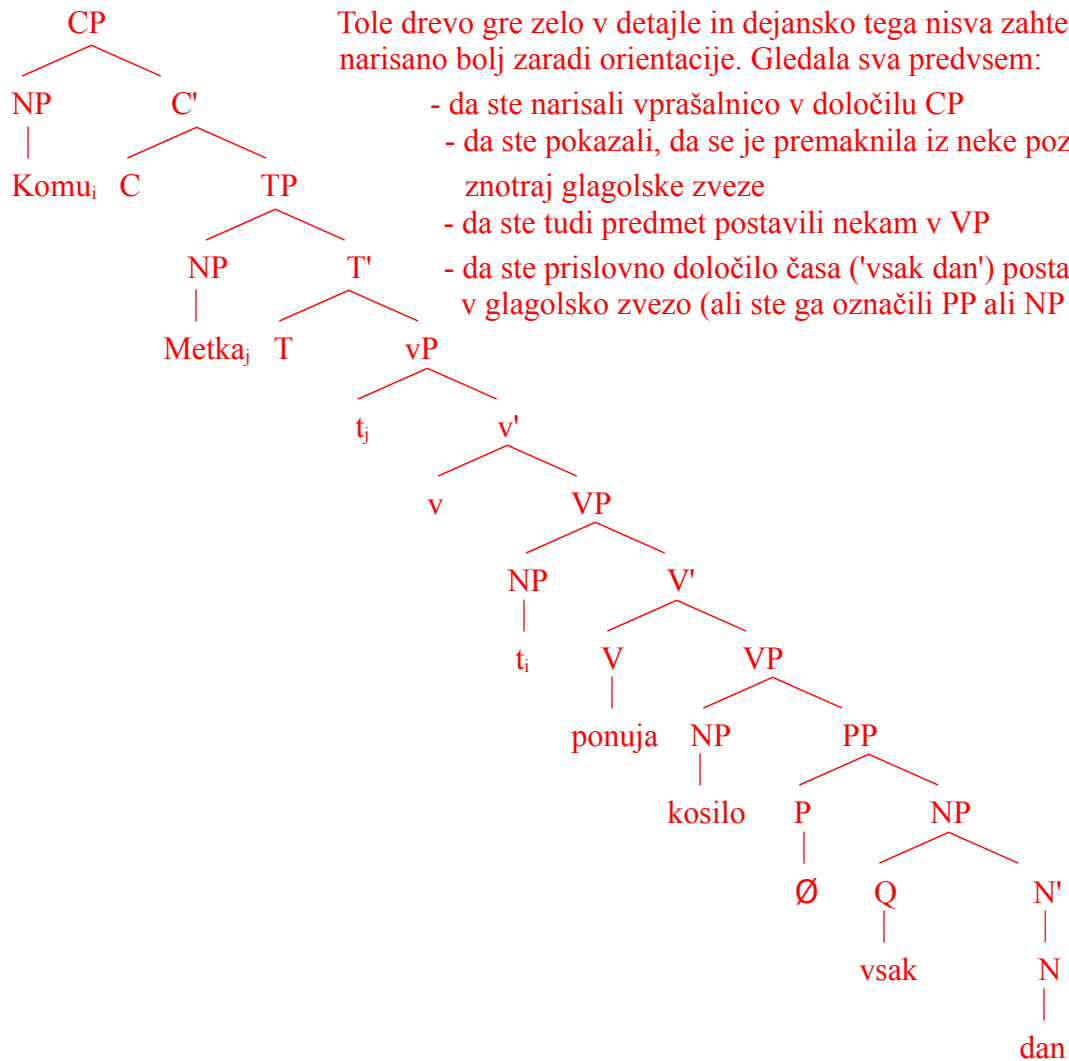

1. S skladenjskim drevesom prikaži izpeljavo spodnjega stavka.**10**(1) *Komu Metka ponuja kosilo vsak dan?***2. Katero navezovalno načelo razloži neslovničnost primerov (2-4)?**(2) **Njenega_j očeta je Peter_i želel, da bi srečala Meta_j.***5**

Načelo B

(3) **Visel je v svoji_i mreži pred hišo, ki jo je Janez_i kupil svojemu sinu.***5**

Načelo A

(4) **Peter_i je včeraj v mestu Meti predstavil Janezovo_i sestro.***5**

Načelo C

5. Kaj pravi sklonsko sito? **5**

Sklonsko sito pravi, da mora imeti vsaka samostalniška zveza sklon.

*[fonetična vsebina] brez sklona

6. Kaj pravi Burzijeva generalizacija o povezavi med tvornimi in trpnimi stavki? **10**

Burzijeva generalizacija pravi, da je lahko samo stavki z izraženim vršilcem podelijo tožilniški sklon. Tipični primer tega so trpni stavki, ki nimajo izraženega vršilca in zato ne podelijo tožilnika predmetu. V slovenščini se ta generalizacija rahlo podre, saj imamo stavke brez vršilca, kjer direktni predmet dobi tožilnik.

7. Navedi vsaj dva razloga, zakaj smo predpostavili, da vprašalna zveza izvira iz argumentnega mesta. **15**

Če vprašalna zveza ne bi izvirala iz glagolske zveze, bi glagol ne podelil ene udeleženske vloge, ravnotako pa bi brez udeleženske vloge bila vprašalna zveza. Rekli smo, da morajo vse samostalniške zveze dobiti udeležensko vlogo in da mora obenem vsak glagol vedno podeliti vse udeleženske vloge. Če jih ne, krši to univerzalno načelo.

Rekli smo, da dobi tožilniški predmet, ki je v dosegu zanikanja rodilniški sklon. Če ne bi vprašalnica v (1) izvirala v originalnem mestu predmeta, bi ne mogli razložiti, zakaj ima tudi vprašalnica po direktnem predmetu v zanikanem stavku rodilnik.

(1) *Česa Janez ni videl na mizi?* (nasproti: *Kaj je Janez videl na Mizi?*)

Na izvorno mesto znotraj glagolske zveze kažejo tudi pojavi rekonstrukcije. Eden tak je primer v (2). Povratno svojilni zaimki so vedno navezani na nadrejeni osebek, ki je z njimi koindeksiran in jih sestavniško poveljuje. Če je vprašalnica skoz samo v določilu vezniške zveze, potem je osebek nikoli ne sestavniško poveljuje, kar nadalje pomeni, da nikoli ni izpolnjenih pogojev za uspešno navezovanje, kar pomeni, da ne bi mogli razložiti slovničnosti stavka (2).

(2) *Katero sliko svoje, mame je Peter hotel prodati?*

8. Podobno kot pri števnikih, kjer smo ločili med števniki 1-4, 5-99 in 1.000.000.000, smo našli tudi več vrst določilnikov. Navedi vsaj dve vrsti določilnikov s primeri in opiši njihove glavne značilnosti. **15**

Ločimo med določilniki tipa 'več', 'nekaj', 'malo' in določilniki tipa 'vsak', 'vsi'. Tip 'več' zahteva dopolnilo v rodilniku množine (nekaj hiš, več stolov, malo oken, mnogo koles ...), medtem ko določilniki tipa 'vsak' nimajo posebne zahteve za svoja dopolnila (vsak otrok, vsi ljudje ...). Nadalje se določilniki tipa 'več' nikoli ne sklanjajo, medtem ko se določilniki tipa 'vsak' ujemajo v spolu in sklonu s samostalnikom.

9. Kaj nam stavek 'Colorless green ideas sleep furiously' pove o povezavi med skladnjo in semantiko? **10**

Stavek je narejen sledeč skladenjskim pravilom angleščine, tako da je strogo skladenjsko gledano pravilen. Stavek je kljub vsemu nesmislen, kar kaže na to, da lahko skladenjsko pravilnost vrednotimo tudi nevezano na pomen. To kaže, da je skladnja ločena od semantike oziroma da sta to dva ločena sistema pravil v naših možganih / v naši jezikovni zmožnosti.

10. Za *ta* iz primerov (ta velik kos kruha) smo rekli, da je primerljiv z dolgo obliko pridevnika. Navedi vsaj tri obravnavane podobnosti (npr. v katerih primerih se uporablja tako določna oblika kot *ta*).

10

Ta in dolga oblika pridevnika se oba pojavljata v določnih samostalniških zvezah. Vrstilni števniki imajo določno obliko in so obenem zelo tipično s *ta*-jem (ta prvo drevo, ta drugi avto ...). Tipični s *ta*-jem so tudi posamostaljeni pridevniki (ta beli so pregnali ta rdeče; ta stari so prišli nazaj; kateri čevelj ima luknjo, ta lev ali ta desn? ...), ki imajo v knjižnem jeziku tipično dolgo obliko. Tako kot imamo v eni samostalniški zvezi lahko več pridevnikov z dolgo obliko, imamo lahko tudi več pridevnikov s *ta*-jem (tisti veliki rdeči avto – tisti ta velik ta rdeč avto). Dolga oblika je tipična v samostalniških zvezah s kazalnim zaimkom (tisti zeleni telefon – tist ta zelen telefon).